

ธรรมกาฬก

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม เราปฏิบัติธรรม เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาเห็นไหม ธรรมะคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ธรรมถึงได้ปฏิญาณตน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วปฏิญาณตน มีพระพุทธเจ้ากับมีพระธรรม ยังไม่มีพระสงฆ์ เริ่มต้นมีรัตนะ ๒ ก่อน มีแต่พระพุทธเจ้ากับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์นะ เทศน์ธรรมจักๆ ขึ้นมา “พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก เพราะรู้ธรรมอันนั้นใจ” รู้ธรรมมีดวงตาเห็นธรรมตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงว่ามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จากนั้นมา ๒,๐๐๐ กว่าปี ๒,๐๐๐ กว่าปีนี่ส่งต่อๆ กันมานะ

แล้วเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลา ๒,๐๐๐ กว่าปีนะอาณาจักรต่างๆ ล่มสลายไปนะ เปลี่ยนใหม่ เปลี่ยนใหม่ตามแต่กาลเวลา ประเทศชาติบางประเทศหายไป เกิดประเทศใหม่ ดินแดนเก่านี้แหละ แต่เกิดการเปลี่ยนแปลงของมันตลอดไป

แล้วชีวิตเราเห็นไหม เราเกิดเป็นชาวพุทธ เราพบพระพุทธศาสนานี้มีอำนาจวาสนาขนาดไหน ถ้าอำนาจวาสนาของเรามีมาก แล้วถ้าศรัทธาละ ถ้าเราไม่ศรัทธา เราไม่มีความเชื่อในการประพฤติปฏิบัตินะ เราก็เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แต่เราไม่ได้ใช้ธรรมะอันเป็นคุณสมบัติอันนั้น ได้ตามความเป็นจริง

เราศึกษาเล่าเรียนตามธรรมตามวินัย ในภาคปริยัติก็ท่องจำ ท่องแล้วศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อจะให้เราถึงธรรมใจ

คนที่ไม่สนใจเลย ชาวพุทธๆ เวลาชาวพุทธนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าชาวพุทธให้ถึงรัตนตรัยเห็นไหม ให้ถึงรัตนตรัย เราเป็นชาวพุทธกัน แต่เราไม่สนใจเรื่องธรรมไง เราไม่สนใจเรื่องธรรม เอาแต่ทางโลก อยากจะสมความปรารถนา อยากจะมีชีวิตอยู่ตามแต่กระแสโลก วิ่งเดินไปตามโลกทั้งหมดเลย แล้วถือว่าเป็นชาวพุทธไง ชาวพุทธเป็นอย่างนั้นหรือ

ชาวพุทธ เห็นไหม พุทธต้องมีศีล ๕ ลี ต้องมีทาน มีศีล มีภาวนา

ถ้าเรามีทาน มีศีล ภาวนา เราจะเข้าใจ เราจะเห็นคุณค่าของศาสนาาก ถ้าเราเห็นคุณค่าของศาสนา คนเราจะเดินทางต้องมีเสบียงอาหาร ต้องมีแผนที่เครื่องดำเนิน เราจะออกเดินทางแล้วเราไม่รู้อะไรเลย เราจะเดินทางได้อย่างไร ถึงต้องมีปริยัติไง

นี่ถ้ามีปริยัติ ต้องมีปฏิบัติ แล้วถึงต้องมีปฏิเวธเห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เป็นขั้นตอน แต่เราเรียนปริยัติกัน ถ้าเราเรียนปริยัติกัน...

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ไว้ในธรรม “ถ้าไม่มีธรรมสิ่งนี้ก็ยังไม่มีการรู้”

ตั้งแต่ย้อนไปตั้งแต่อดีตชาติ อดีตชาติ ๑๐ ชาติ สร้างสมบารมีมาเพื่อจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วย้อนอดีตไป ถ้าพูดถึงพระโพธิสัตว์ต้องสร้างสมบารมีขนาดนั้น ธรรมนี้มันละเอียดอ่อนมาก คนต้องมีอำนาจาสนามากถึงจะเข้าถึงธรรมได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้าง ๔ อสงไขย แสนมหากัปมา แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ก็สร้างมาแล้วแต่ ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย แล้วแต่จะสร้างมาก สร้างน้อย สร้างมากขนาดไหนก็จะได้ตรัสรู้ธรรม

ธรรมอันเดียวกัน แต่อำนาจาสนาบารมีจะใหญ่หรือเล็กต่างกัน สิ่งที่ใหญ่เล็กต่างกันนี้ ย้อนไปในอดีตชาติ จะย้อนอดีตชาติได้เพราะตรัสรู้ธรรม แล้วมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะละ เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เห็นไหม มันมีอยู่แล้ว จะสถาปนาขึ้นเป็นกษัตริย์อยู่แล้ว แต่ทำไมมีความคิดออกบวชละ ทำไมมีความคิดออกแสวงหาธรรม

สิ่งที่แสวงหาธรรม สละอะไรมา? สละโลกนะ สละฐานะของกษัตริย์ สิ่งที่เป็นกษัตริย์จะเสวยสุขอยู่ตามกระแสโลกเขา โลกนี้เป็นถึงกษัตริย์เป็นถึงผู้นำ โลกเขาว่าต้องมีความสุข แต่คน

เข้าไปถึงตรงนั้นนะ สิ่งนี้ต้องแบกภาระทั้งหมดเลย แต่เรื่องของกิเลสมันก็พอใจ เพราะกิเลสนี้ต้องการให้คนนับหน้าถือตา ต้องการให้คนยกย่องสรรเสริญ

สิ่งที่ยกย่องสรรเสริญนั้นเราแสวงหากัน แต่เจ้าชายสิทธัตถะสละทิ้งออกมา ทั้งสิ่งนั้นออกมา แล้วออกมาคั่นคั่นกันกว่าไ้ ที่ไหนเขาสั่งสอนกันขนาดไหนที่ว่าเป็นธรรมๆ จะเข้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ทั้งหมด แล้วพยายามคั่นกว่า พยายามนะ เพราะมันสลดใจใจ เห็นยมทูตทั้ง ๔ เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บและคนตาย มันสะเทือนหัวใจของคนที่มีตาใจ

ตาในหัวใจ ตาของใจ ถ้าตาของใจเกิดขึ้นมาเห็นใหม่ คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันเป็นธรรมดา มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แต่มันสะเทือนใจของผู้ที่ว่า เราก็คงเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายด้วยหรือ?

ต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายทุกๆ ดวงใจ ไม่ใช่ทุกๆ ดวงใจเฉพาะสถานะของภพนี้ นะ

ในวิญญูเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับไปอดีตชาติ การเกิด การตาย บุญเพนิวาสนาบุญสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนได้ตลอด สิ่งนั้นมีอยู่จริง ถ้าสิ่งนั้นมีอยู่จริง ทำไมเราปฏิเสธกัน เราปฏิเสธว่ามีชาติเดียว ตายแล้วสูญ หมดสิ้นแล้ว หมดสิ้นกาล หมดสิ้นเวลา ธรรมะก็ไม่มี สูญก็สูญไป สิ่งนี้ต้องสูญ เห็นใหม่ นี่กิเลสมันปฏิเสธไป

ปริยัติ ถ้าเรียน...เรียนแล้วก็สงสัย สิ่งนี้จะสงสัยไปในหัวใจทั้งหมด มันจะสงสัยแม้แต่ว่าการเกิดและการตาย เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นตรงนี้แล้วสะเทือนใจมาก แล้วถึงได้คั่นกว่าหาธรรมอันนี้มา สิ่งที่ธรรมเห็นใหม่ ธรรมคือว่าศาสนธรรมคำสั่งสอน ธรรม ตั้งธรรม ความจริงในหัวใจ ธรรมนี้จะเป็นธรรมจริงในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรม แล้วให้พวกเราก้าวดำเนิน

แต่เวลาเราศึกษาธรรม ถ้าศึกษาเป็นประโยชน์กับเรา นี่ก็เป็นธรรม ธรรมนะ ในปริยัติ ในสุตมยปัญญาเป็นธรรมส่วนหนึ่ง แต่ถ้าเราศึกษาด้วยกิเลสเห็นใหม่ ด้วยกิเลส ด้วยความน้อมนึ้กของเรา ด้วยการบิดเบือนของเรา นี่ธรรมกาฬาก

กาฬากคือกิเลสของเรา กิเลสของเรามันบิดเบือนธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เข้ากับความเห็นของตัวเอง ตัวมีความเห็นขนาดไหนมันจะบิดเบือนเข้ามา นี่

ขนาดเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารธนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารธนาเป็นพระพุทธเจ้า คั่นคว่ำสิ่งนี้ออกมา

สมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือมากิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นจากใจอันนั้นไป นั่นคือผลงานใน

ผลงานคือความสุขอันนั้น วิมุตติสุข ใจดวงนั้นวิมุตติสุข ต้องเป็นเอโก ชัมโม ธรรมอันเอกนั้นแน่นอน สิ่งนั้นเป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เพราะบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เอก หนึ่ง เกิดแต่ละองค์เดียว แต่ละภพ แต่ละกัป เห็นใหม่ เกิดองค์เดียว สิ่งที้องค์เดียวไม่มีเกิดซ้อนขึ้นมา

สิ่งที่เกิดซ้อนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มี มีแต่สาวกะ-สาวก ผู้ได้ยินได้ฟัง สาวก ผู้ได้ยินได้ฟัง ถ้าเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วประพฤติปฏิบัติให้เป็นธรรม ให้เป็นมัชฌิมาปฏิปทา ให้เป็นเอกภาพใจ สติ สมาธิ ปัญญา

สิ่งที่เป็นสติ สมาธิ ปัญญา รวมกันเป็นเอกภาพ มันก็มัชฌิมาปฏิปทานั้นนะ มันจะเป็นภาวนามยปัญญาเข้ามาถึงหัวใจของตัว นี่สิ่งนี้เป็นธรรม แต่ถ้าธรรมกาฬกนะ บิดเบือนไปตลอดแล้วบิดเบือนนะ มันน่าสลดสังเวชนะ สลดสังเวชเห็นใหม่

ครั้งพุทธกาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้ววางธรรมมา ช่วง ๒๐๐ ปีเห็นใหม่ พระเจ้าอโศกมหาราชครองอาณาจักรอยู่ มีความเห็น เห็นแต่ลัทธิศาสนาของเขา ด้วยการรบ ด้วยการแผ่อำนาจจักรของเขา นี่ด้วยความคิดของโลกใจ แผ่อำนาจจักรของเขาด้วยการรบด้วยการทำศึกสงคราม ฆ่าเขามามหาศาลเลย

อยู่ในธรรมบท...อยู่บนปราสาทราชวัง เห็นณเณรน้อยเดินมา มันเห็นแล้วมันเลื่อมใสใจ ให้นำคนไปเรียก ไปนิมนต์ณเณรน้อยเข้ามาในราชวังใจ ถามว่า “ณเณรน้อยบวชที่ไหน บวชอย่างไร บวชมาจากไหน เทศน์ให้ฟังได้ไหม”

ณเณรน้อยเทศน์ให้ฟังว่า “ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หัวใจของธรรมคือความไม่ประมาท” เห็นใหม่ อย่าให้มีความประมาท เทศน์อย่างนั้นนะ มีความศรัทธาใจ เริ่มจากความศรัทธา เริ่มต้นศรัทธาก็เริ่มค้นคว้า เริ่มศึกษาขึ้นมา จนมีความศรัทธามาก เผยแผ่โดยธรรมใจ เอาชนะโดยธรรมวิชัย ธรรมวิชัยคือเผยแผ่ธรรม นี่สร้างสมมามหาศาล

พระเจ้าอโศกมหาราชนี้เป็นคฤหัสถ์นะ เป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เป็นอุบาสก เป็นอุบาสิกา ยังจรรโลงศาสนา ยังทำศาสนาเพื่อส่งทอดต่อมาถึงเราเห็นไหม ทำสังคายนา

เวลาศรัทธามาก ส่งเสริมพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก จนลัทธิต่างๆ นักบวชต่างๆ เห็นว่าศาสนาพุทธนี้พระเจ้าอโศกนี้อุปถัมภ์ค้ำชู เห็นไหม มาบวชในศาสนาพุทธ บวชในศาสนาพุทธแต่ก็ถือลัทธิของเขา แต่เพื่อต้องการลาภ ings ต้องการลาภ ต้องการอยู่ในความสุข ต้องการอยู่ในความสบาย

แต่พระสมณนั้นไม่เห็นด้วย สิ่งที่ว่ามันผิดธรรมผิดวินัยไม่ยอมรับ สิ่งที่ไม่ยอมรับก็แบ่งออกเป็นหลายๆ ฝ่าย จนพระเจ้าอโศกให้อำมาตย์ไปบอกว่า “ให้พระทำสังฆกรรมร่วมกัน” พระไม่ยอมทำ เห็นไหม สิ่งที่ไม่ยอมทำเพราะว่าความเห็นต่างกัน มันเป็นสิ่งที่ว่าเขาปลอมมาบวชในลัทธิ ในศาสนาเพื่อลาภ เพื่อความอยู่สุขสบายของเขาเท่านั้น

อำมาตย์ก็ใช้อำนาจของเขา ให้พระรวมทำสังฆกรรมกัน ถ้าไม่รวมทำสังฆกรรม ตัดหัว ตัดหัวตลอดไป

จนถึงว่าสมณพระเจ้าอโศก ญาติของท่านมาบวชด้วย เข้ามานั่งองค์ต่อไป จนไม่กล้าเง เห็นว่าเป็นญาติไม่กล้าตัดหัวเง กลับไปบอกพระเจ้าอโศกว่าทำอย่างนั้นไปแล้ว พระเจ้าอโศกมีความร้อนมาก ร้อนในหัวใจ เพราะอะไร เพราะไม่ได้สั่งอย่างนั้น ไม่ได้สั่งว่าให้ไปตัดหัวพระ ต้องการให้พยายามสั่งว่าให้พระรวมกันให้ได้ คือว่ามีความศรัทธา มีความเชื่อ

แต่ความเชื่อของคฤหัสถ์ ความเชื่อความศรัทธาของคฤหัสถ์ เป็นปัญญาของคฤหัสถ์เขาก็ทำได้ขนาดนั้น จนมีความร้อนใจมาก ไปถามครูบาอาจารย์ว่าทำอย่างนี้จะบาปไหม ทำอย่างนี้จะบาปไหม นี่เป็นคนสั่ง เราไม่มีเจตนาอย่างนั้น เรามีเจตนาเป็นคุณงามความดี แต่คนสั่งงานไปเขาก็ทำตามแต่อำนาจของเขา แล้วจะทำปลดเปลื้องบาปนี้ได้อย่างไร

ถ้าทำปลดเปลื้องบาปนี้ ให้ตรวจสอบ เห็นไหม จับพระลิกไปมหาศาลเลย นี่ให้ตรวจสอบว่าเวลาพูดถึงธรรมะ ถ้าพระพูดถึงอริยสัจ พูดถึงหลักศาสนธรรมผิด ให้ลิก ให้ลิกนะ ลิกออกไป ลิกออกไป จนเหลือที่สุดแล้วถึงทำสังคายนามาอีกช่วงหนึ่ง แล้วจดจารึกมา จน ๒,๐๐๐ กว่าปี ส่งทอดต่อๆ มาถึงเรานะ แล้วส่งทอดส่งต่อมาถึงเรา แล้วศาสนามันก็เป็นสภาวะแบบนั้น สภาวะเจริญแล้วเสื่อม เจริญแล้วเสื่อม

แม้แต่ในศาสนาพุทธขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แหละ มันเจริญแล้วเสื่อม เพราะผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่ทรงศาสนาไว้ แล้วแต่ใจ เวลากิเลสมันอยู่ในหัวใจ ทุกคนเห็นไหม เวลาบวชออกมาต้องการประพฤติปฏิบัติ ต้องการหลักความจริง แต่เวลาบวชเข้าไปแล้ว กิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา ไม่ใช่ว่าบวชแล้วเป็นพระเป็นฌริณขึ้นมา เป็นนักบวชเป็นผู้ประพฤติปฏิบัตินี้ กิเลสมันจะกลัวสิ่งนี้ กิเลสมันยังมีมากนะ

“ทัญญูพระ มานะกษัตริย์” เห็นไหม โบราณเขาว่าไว้อย่างนั้น ทัญญูของพระ พระความเห็นผิด ทัญญูผิด ความเห็นของพระผิดไป มันก็แตกแขนงออกไปตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานมาเห็นไหม สังคายนาคั้งแรกก็แตกออกไปเป็นนิกายๆ เพราะทัญญูความเห็นผิด ความเห็นแตกต่างกัน

ถ้ามีอำนาจวาสนา มีบุญญาธิการ เราเกิดเจอครูบาอาจารย์ที่อยู่ในธรรม ที่พยายามเข้าถึงธรรม เราจะได้อำนาจวาสนา เราจะได้สืบต่อ เพื่ออะไร เพราะธรรม เห็นไหม ธรรมอันนี้คือธรรมในหัวใจ ธรรมไม่ใช่ธรรมจากตำรับตำรา ธรรมจากตำรับตำรานี้เราศึกษา เราค้นคว้ามา กิเลสของเรามันตีความเห็นตามกิเลสไปตลอด นี่ธรรมกาฬกนะ

แม้แต่สุดมยปัญญา การปริยัตินี้มันเป็นความดี การศึกษาเล่าเรียนนะถูกต้อง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ถูกต้อง ปริยัตติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ต้องมีปริยัตติ แต่มีปริยัตติเราต้องซื้อตรงกับปริยัตติของเรา เราศึกษามา เรารู้จริงไหม ถ้าเราไม่รู้จริง เราต้องค้นคว้าด้วยการประพฤติปฏิบัติ พอประพฤติปฏิบัติ ปฏิเวธมันจะเกิดขึ้นมาจากหัวใจ ปฏิเวธเกิดขึ้นมาจากหัวใจผิดถูกเราจะรู้ของเราขึ้นมา

แต่ในการประพฤติปฏิบัติ มันก็การคาดการหมายเห็นไหม การคาดการหมายมันเป็นกาฬก กาฬกเพราะกิเลสของเราใจ กิเลสของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขณะที่เข้าถึงหลักธรรมนะ แต่ผู้ที่บวชเข้ามาเพื่ออย่างนี้ก็มีเห็นไหม เพื่อเป็นกาฬก กาฬกในการประพฤติปฏิบัติ กาฬกในความเห็นของตัวเอง เพราะตัวเองประพฤติปฏิบัติไม่สมควรแก่ธรรม ถ้าไม่สมควรแก่ธรรมมันก็ไม่เข้ากับหลักความจริง

เพราะว่าพระไตรปิฎก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกาลามสูตรไว้แล้ว ให้ตรวจสอบ สิ่งใดที่เข้าขัดกัน ไม่เหมือนกัน สิ่งนั้นไม่เป็นธรรมไม่เป็นวินัย สิ่งใดที่เข้ากันได้โดยถูกต้อง นั่นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งที่เป็นธรรมเป็น

วินัย มันก็ย้อนกลับมาในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเราเป็นสภาวะแบบนั้น สภาวะแบบนั้นเห็นใหม่

เวลาเราบอก เราปฏิบัติไปมีความวิ้งว้าง มีความสุขมาก ความสุขอันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเรียนกับอาฬารดาบส เวลาได้สมาบัติ ๘ มันก็มีความสุข คนเราลองเข้าสมาบัติได้สิ เวลาอารมณ์มันเปลี่ยนแต่ละขั้นละตอนนะ ตั้งแต่ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา จนอากาสนัญญายตนะ วิญญูญายตนะ เวลาอารมณ์มันเปลี่ยนแต่ละขั้นตอน ถ้าคนไม่ชำนาญ มันจะไม่เข้าใจสิ่งนี้

ถ้าคนเข้าชำนาญนะ เวลาจิตมันเปลี่ยนแปลงแต่ละขั้นตอน มันจะเห็นความเปลี่ยนแปลงของจิต จิตนี้จากหยาบจะละเอียดเข้าไปเป็นขั้นเป็นตอนจนถึงจตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะ วิญญูญายตนะ มันจะพลิกออกไปเป็นขั้นเข้าไป จิตนี้พลิกไปเป็นอารมณ์หนึ่งๆ แล้วเคลื่อนถอยออกมาจากจิตที่ละเอียดมาก เนวสัญญานาสัญญายตนะออกมา ถอนคล้ายตัวออกมาเห็นใหม่ เป็นอากิญจัญญายตนะ เป็นวิญญูญายตนะ เป็นอากาสนัญญายตนะ เป็นจตุตถฌาน ย้อนไปย้อนกลับ แล้วจิตมันจะมีพลังงานมาก

สิ่งที่มีพลังงานมาก เป็นเข้าสมาบัติ จะรู้สิ่งต่างๆ แปลกมหัศจรรย์มาก แล้วจะคิดได้ เห็นใหม่ นี่ธรรมกาฬาก สิ่งนี้เป็นกาฬาก “เรื่องของอภิญญาแก้กิเลสไม่ได้หรอก”

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราสมควรแก่ธรรม เราเข้าใจตามความเป็นจริงนะ เราเทียบเข้ามา มันก็บอกอยู่แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกแล้ว “อุปกิเลส ๑๖” ความสว่างไสว ความโอภาส สิ่งที่โอภาสในหัวใจ สิ่งนี้เป็นอุปกิเลสทั้งหมดเลย แล้วเรากำหนดของเราเข้ามา เราว่าเราทำความสงบเข้ามา มันมีความสงบ มีความว่าง มีความ...เห็นใหม่ นี่ธรรมกาฬากทั้งนั้น สิ่งนี้เป็นธรรมกาฬาก เพราะมันไม่เป็นอริยสัจ

สิ่งที่เป็นอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สิ่งที่จะเป็นไปตามความจริง แล้วเราจะทำอย่างไรจึงเป็นตามความเป็นจริงละ นี่เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินะ เราบวชเข้ามาเพื่อศึกษาธรรมนะ ถ้าเราศึกษาธรรม สิ่งนี้มันเป็นพันๆ ปีมา สิ่งที่เป็นพันๆ ปีมา เริ่มเจริญแล้วเสื่อม โดยธรรมชาติ สิ่งนี้เป็นธรรมชาติอย่างนั้น “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา”

ผู้ที่มีธรรมในหัวใจยังต้องละชั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องปรินิพพาน ต้องดับชั้นไป จิตดวงนั้นมีอยู่โดยธรรมชาติ...มีอยู่ แต่ผู้ที่ประพฤติกฎปฏิบัติมันประพฤติกฎปฏิบัติด้วยตำรับตำรา ด้วยประเพณี ด้วยสิ่งต่างๆ เห็นไหม เราปฏิบัติตามสิ่งนั้นมา แล้วไม่มีผู้ชี้นำ ไม่มีผู้ชี้นำ ไม่มีความเป็นไป เราก็ต้องค้นค้นไป ค้นค้นสิ่งนี้มันถึงไม่เข้าถึงธรรม ไม่เข้าถึงธรรมเราก็คิดของเราไป คิดของเราเป็นกิเลสนะ สิ่งที่เราคิดเป็นกิเลสนี้เป็นต้นเดา ธรรมะต้นเดาใจ

“ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม”

ถ้าไม่สมควรแก่ธรรมจะเป็นสถานะของธรรมกาฝาก สิ่งนี้กาฝากเพราะมันไม่มีเหตุไม่มีผล

เราถึงว่ามีอำนาจวาสนานะ ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราเจอครูเจออาจารย์ก็ คุรูบาอาจารย์ก็เป็นแบบนี้ ประวัติหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น สัมลูกคลุกกลานนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไปศึกษามากับใคร ในประวัติก็ไม่มี สิ่งที่ไม่มี มีตำราเหมือนกัน แล้วประพฤติกฎปฏิบัติไป เวลาจิตมันแสดง ความเห็นของอุปนิสัยออกมา มันจะมีความลึกลับมหัศจรรย์ แล้วไปแก้ไขกับใคร

สิ่งที่แก้ไขนะ มันถึงว่าย้อนไกลไปองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สะสมบารมีมาเป็นพุทธวิสัย เป็นพระโพธิสัตว์ นี่ก็เหมือนกัน จิตแต่ละดวงไม่เหมือนกัน จิตแต่ละดวงสร้างสมมาต่างกัน สิ่งที่เราสร้างสมต่างกัน ถึงว่าจิตนี้ไม่เคยตาย ถ้าว่าจิตนี้ไม่เคยตาย ปริยัติก็บอกว่า ถ้าจิตไม่เคยตายมันเป็นคงที่อย่างนี้ มันจะไปขัดกับหลักธรรม

สิ่งที่ไปขัดกับหลักธรรม ธรรมนี้เป็นอนัตตา สิ่งที่เป็นอนัตตา สภาพธรรม เราทำสมาธิขึ้นมามันก็เป็นอนิจจัง มันอยู่ชั่วครา แล้วมันก็เป็นอนัตตา สภาพธรรมนี้เป็นอนัตตาทั้งหมด สัมผัสธรรม ธรรมที่ว่าเป็นสถานะของมัน สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาพะนั้นเป็นอนัตตา สิ่งที่เป็นอนัตตา เข้าไปทำลายอันนั้น สภาพธรรมเราเป็นอนัตตา แต่จิตนี้คงที่ คงที่ของมัน มันเกิดตายของมัน

ทำไม ๔ อสงไขย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบารมีมา ถ้ามันไม่มี มันจะรับสถานะสิ่งนี้มาได้อย่างไร นี่คุรูบาอาจารย์เราก็เหมือนกัน เพราะคุรูบาอาจารย์ของเราสร้างสมบุญญานุการมา เวลาประพฤติกฎปฏิบัติไปจิตมันเข้าไปสถานะสิ่งใด มันถึงย้อนกลับเข้ามาได้ ถ้ามี

อำนาจวาสนามันจะคอยตรวจสอบใจของตัว นี่ธรรมกาฬก มันเป็นกาฬกเพราะมีกิเลสขบไส มันก็เป็นกาฬก

สิ่งที่เป็นกาฬก มันก็ไม่สมควรตามความเป็นจริง แต่ถ้าเราจะทำให้สิ่งที่เป็นกาฬกหลุดออกไปจากใจเห็นไหม สิ่งที่เป็นกาฬก กาฬกมันจะเกาะไปที่ไหน ถ้าไม่มีศาสนา กาฬกมันจะเกาะที่ไหน ถ้าไม่มีหัวใจของเรา กิเลสมันอยู่ที่ไหน

กิเลสมันเกาะอยู่กับใจ กิเลสไม่อยู่กับสิ่งใดนะ วัตถุสิ่งต่างๆ เห็นไหม สิ่งต่างๆ ที่เป็นวัตถุ เป็นสิ่งข้าวของ แก้วแหวนเงินทองต่างๆ มันเป็นกิเลสไหม? มันไม่เป็นกิเลสหรอก รูป รส กลิ่น เสียงในโลกนี้มันไม่เป็นกิเลส แต่อุปาทานของจิตที่ไปยึดมันถือมันต่างหากมันเป็นกิเลส

สิ่งที่เป็นกิเลสมันอยู่ที่ใจของเรา โลกนี้เขาจะมีอย่างไร เขาจะเจริญรุ่งเรืองขนาดไหน เขาจะทุกข์จนเจ็ญใจนั้นเป็นเรื่องของภาวะของโลกเขา มันเป็นสภาวะแบบนั้น นี้อจินไตย ๔ เรื่องของโลก เรื่องของกรรม เรื่องของฌาน เรื่องของพุทธวิสัยเห็นไหม เรื่องสภาวะของโลก มันเป็นสภาวะแบบนั้น สิ่งที่ว่ารูป รส กลิ่น เสียง มันก็เป็นสภาวะแบบนั้น เรื่องของโลกธรรม ๘ มันเป็นเรื่องของเขา มันเป็นธรรมชาติเก่าแก่ที่มีมาประจำโลก สิ่งนี้มีประจำอยู่โดยดั้งเดิม

แต่เพราะเรามีกิเลส เราถึงไม่พอใจสิ่งที่ว่าไม่สมใจเรา แล้วเราจะปรารถนาสิ่งที่เราพอใจ นี่มันไม่เป็นตามความเป็นจริงสภาวะแบบนั้น สิ่งนี้ไม่เป็นตามความพอใจของเราหรอก นี่กิเลสมันอยู่ที่ใจของมนุษย์ กิเลสมันอยู่ที่ใจของสัตว์โลก สัตว์มันก็มีกิเลสเหมือนกัน แต่มันไม่มีโอกาสวาสนาเหมือนเรา

เรามีโอกาสวาสนา เราศรัทธา เรามีความเชื่อ แล้วเราเกิดมาถึงกลางพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎกอยู่แล้ว ศาสนาเจริญรุ่งเรืองมากสมัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม แล้วเผยแผ่ธรรมออกมา ใครเกิดในสหชาติ เกิดในสมัยพุทธกาลจะมีโอกาสมากเลย ถ้าเรามีโอกาส เพราะการเกิดนั้นมันต้องเกิดด้วยอำนาจของกรรม เพราะทำคุณงามความดี เพราะสร้างสมบุญญาธิการมา ถึงได้เกิดพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนในช่วงนี้ศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเล็งญาณดูสัตว์โลกนะ ว่าสัตว์ตัวใดควรจะเกื้อกูลสัตว์ตัวนั้นก่อน เพราะกาลเวลามันมีน้อย เพราะอำนาจวาสนาของสัตว์โลกดวงนั้นที่จะได้ประโยชน์

เห็นไหมถึงญาณออกหรือสัตว์ขันธ์สัตว์นั้น แล้วออกไปเทศน์โปรดสัตว์หรือสัตว์ขันธ์สัตว์ พ้นออกไปจากกิเลสเป็นขั้นเป็นตอน เป็นขั้นเป็นตอน

ดูเช่นอย่างนางวิสาขา นางวิสาขานะ เป็นภคินี แต่เพราะมีใจเป็นธรรม เพราะนางวิสาขานี้เป็นพระโสดาบันตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ นี่เป็นผู้ที่มีธรรม จะเป็นผู้ที่ส่งเสริม เหมือนกับพระเจ้าอโศกมหาราช พระเจ้าอโศกมหาราชนี้เป็นปุณฺณ แต่เพราะเขามีศรัทธา มีความเชื่อ เขาได้ทำบุญทำประโยชน์กับศาสนาไว้มาก

นางวิสาขานี้มีดวงตาเห็นธรรม เป็นผู้ที่ว่าจรรโลงศาสนา เป็นผู้ที่อยู่ภูมิกาศาสนา เป็นผู้ที่ยกของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรื่องธรรม เรื่องวินัย เห็นไหม อนิยต ๒ นี้เกิดจากนางวิสาขานางวิสาขาเห็นพระประพตติปฏิบัติแล้วไม่อยู่ในร่องในรอย

พระปฏิบัติในสมัยพุทธกาลก็มีกิเลส สิ่งที่มีกิเลสเขาก็ติดตามกิเลสของเขาไป นางวิสาขาก็เห็นแล้วไม่สมควร ถึงไปบอกกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องของว่าภิกษุไม่ควรอยู่กับผู้หญิงโดยตัวต่อตัวด้วยความลับหูลับตา บอกกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระก็เบี่ยงไป

ใจของผู้มีธรรมยังเหนือกว่าผู้ที่ว่าเป็นภิกษุ ภิกษุณีอีก เห็นไหม ภิกษุ ภิกษุณีแต่ใจยังไม่ถึงธรรม แต่ภคินีใจที่เขาเป็นธรรม ฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็บัญญัติเห็นไหม บัญญัติ อนุบัญญัติ มาเป็นอนิยต ๒ จนมาสภาพแบบนี้ นั่นเป็นสภาวะธรรม

ใจที่เป็นธรรมจะไม่มีสิ่งที่เป็นอามิสอยู่ในหัวใจ สิ่งที่เป็นอามิสอยู่ในหัวใจนี้ มันจะเกิดว่าให้เกิดเป็นเรื่องของกิเลส สิ่งที่มีกิเลส เห็นไหม ทั้งๆ ที่ว่านางวิสาขานี้เป็นพระโสดาบัน แล้วยังมีครอบครัวยัง สิ่งนี้ธรรมที่เป็นกาฬกมันหลุดออกไปจากใจ

สิ่งที่หลุดออกไปจากใจ ความที่หลุดออกไปจากใจนี้ความอคติมันไม่มี แต่จิตนิสัย ความที่จะประพฤติปฏิบัติสูงขึ้นไปในนั้นเป็นอำนาจาสนา อำนาจาสนานะ อำนาจาสนาเพราะจิตนิสัยของสัตว์โลกไม่เหมือนกัน ความเห็นไม่เหมือนกัน แต่ไม่เป็นภัยกับคนอื่นใจ จะเป็นประโยชน์ตลอดไป จะเป็นประโยชน์เป็นคุณทั้งนั้น สิ่งที่เป็นคุณเพราะใจดวงนั้นเป็นธรรม

แต่ถ้าใจยังมีกิเลสอยู่ เห็นไหม ทั้งๆ ที่เราก็คงประพฤติปฏิบัติ แต่การประพฤติปฏิบัติเรานั้นเป็นธรรมกาฬก ถ้าเป็นธรรมกาฬก มันจะเป็นโทษกับเรานะ สิ่งที่เป็นโทษกับเรา สิ่งที่เป็น

กาฬกมันเกาะอยู่ที่บนต้นไม้ แล้วมันก็ทำให้ต้นไม้ขึ้นถึงกับตายได้ ถ้ากาฬกนั้นมันเจริญงอกงามขึ้นมา

ถ้ากิเลสของเรา ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ความเห็นผิดของเรามันจะทำให้เราเบื่อน่าย จนผู้ที่ประพฤติปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน จนถึงที่สุดเบื่อน่ายจนเลิกปฏิบัติไป ว่าเราไม่มีอำนาจวาสนา เราสึกออกไปหรือเราออกไปอยู่กับโลกเขา เราก็มีโอกาสทำทาน เรามีโอกาสสร้างคุณงามความดี

ความดีของโลก สิ่งในโลกมันก็เป็นโลกอยู่แล้ว แล้วโลกนี้ต้องการเราหรือ เรานี้เป็นความจำเป็นของโลกหรือ โลกจะต้องให้เราออกไปส่งเสริมเขา สิ่งนั้นมันแย่งชิงกันอยู่แล้ว เรื่องของโลก การแข่งขัน การแย่งชิงกัน สิ่งต่างๆ มีการแย่งชิงกันมาตลอด เพื่ออะไร? เพื่อผลประโยชน์นี้ด้วยเล่ห์ด้วยกลของกิเลสเป็นสภาวะแบบนั้น

คนร้อยคนพันคนจะหาคนจริงสักคนได้ไหม ในพันคนในหมื่นคนจะหาผู้ที่ว่าสละได้ไหม ในคนกล้าที่จะสละชีวิตเพื่อปฏิบัติธรรมมันจะมีกี่คน สิ่งที่มีกี่คน แล้วเราเป็นคนหนึ่งใจ เราเป็นคนหนึ่งที่ออกมาประพฤติปฏิบัติ

แต่เวลาธรรมกาฬกขึ้นมา มันก็ผูกมัดให้เราเป็นสภาวะแบบนั้น ถ้ากิเลสมันเกิดขึ้นมาจากใจ มันจะให้เหนื่อยเนื้อต่ำใจ เราไม่มีอำนาจวาสนา เราประพฤติปฏิบัติไม่ได้ ถ้าเราไม่มีอำนาจวาสนา เราจะไม่สนใจเรื่องศีลธรรมหรอก เพราะศีลธรรมนี่เป็นการขัดเกลากิเลส

กิเลสมันมีอำนาจเหนือหัวใจ แล้วมันพองมากนะ ตัณห์ล้นฝั่ง มันจะอยู่กับความคิด มันจะมีความต้องการแสวงหาของมัน มันจะต้องการของมันออกไปนะ ถ้ามันเบียดเบียนเราก่อน มันทำให้เราเร่าร้อนนะ เวลาความคิดเราจะโกรธใครก็ได้แล้วแต่ เราจะไม่พอใจก็ได้แล้วแต่ คนนั้นยังไม่มีรู้สึกตัวเลย แต่มันเผาใจเราก่อนแล้ว เพราะเราโกรธเขา เราไม่พอใจเขา แล้วความคิดก็ต้องวางแผนสิ่งต่างๆ ที่เราจะเอาชนะคะคานเขา สิ่งที่เราเอาชนะคะคานเขา ถ้ามีอำนาจใจ บวชเข้ามาเป็นพระกาฬก สิ่งที่เป็นพระกาฬก มันก็มีลูกศิษย์ลูกหา มีสิ่งต่างๆ เข้ามาจุนเจือเรา ถ้ามีจุนเจือเรา มันก็วางแผนออกไปอย่างนั้น

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติสมควรแก่ธรรม จะเคารพธรรม เคารพวินัยมาก

แต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเพื่อกาฬาก ความเห็นของตัวมันจะไปบิดเบือนธรรมวินัยมาให้เข้า
ความเห็นของตัวใจ

สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ถ้าไม่ถูกใจอันนั้นเป็นสิ่งที่ต่อเติมเข้ามา อันนี้
เป็นคนจจจจจจเพิ่มเติมเข้ามา สิ่งใดถ้าตรงกับใจของตัวเอง ตรงกับกิเลสของตัวเอง สิ่งนี้เป็นของ
เรา สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้จริง สิ่งใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัส
แล้วไม่ถูกใจเรา เราจะไม่พอใจ

สิ่งที่ไม่พอใจ เห็นไหม แม้แต่ภาษานะ “น้ำ” ภาษาต่างๆ ก็ต่างกันไปอย่างหนึ่ง สิ่งที่ว่า ภาษา
ยังไม่เหมือนกันเลย ในการประพฤติปฏิบัติ สิ่งที้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ไว้ ตรัส
วางไว้มันเป็นการวางไว้สอนสัตว์โลกใจ จิตนิสัยของสัตว์โลกต่างกัน ความวางไว้ก็ต่างกัน
สอนพระโมคคัลลานะก็ไปอย่างหนึ่ง สอนพระสารีบุตรก็ไปอย่างหนึ่ง

การสอนเห็นไหม สอนสามเณรราหุล “ราหุล เธอต้องการสิ่งใด เธอต้องมีการศึกษาให้
มาก” สามเณรราหุลจะดัก ก่ำทรายไว้ก่ำหนึ่ง วันนี้อให้ศึกษาได้เท่ากับก่ำทรายก่ำนี้ ก่ำทรายใน
มือนี้ พยายามศึกษาธรรมศึกษาเล่าเรียนเพื่อจะย้อนกลับเข้ามาชำระกิเลสของเราในหัวใจ

ภาษาสิ่งต่างๆ มันก็ไม่เหมือนกัน แล้วความเห็นความรู้สึก คำว่า “น้ำ” ว่าน้ำ นี่ตามภาษา
ต่างๆ เขาก็ว่าต่างกัน แต่เวลาดื่มน้ำขึ้นมาลิ ถ้าเราเคยดื่มมาแล้วน้ำนี้ตั้งอยู่ ทุกคนมองเห็นน้ำ
สบตากันก็รู้อยู่แล้วว่าคือน้ำใจ จะภาษาไหนก็ไม่สำคัญ

นี้ก็เหมือนกัน ในบัญญัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ถ้าไม่ตรงกับจิต
ตรงกับนิสัยเรา มันก็เป็นประโยชน์กับผู้อื่น สิ่งที่เป็นประโยชน์กับผู้อื่น เราจะไปบิดเบือนมาให้
ตรงกับกิเลสของเราได้อย่างไร เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ในศาสนา ในธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า จินใจนี้เป็นธรรมขึ้นมา มันจะเคารพ มันจะศรัทธา มันจะไม่สามารถจะไป
บิดเบือนสิ่งนั้นได้หรอก

ธรรมวินัยที่เป็นศาสดาของเรา เราเกิดมาจากไหน เราได้ธรรมอันนี้มาจากไหน เราได้
ธรรมมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ถ้าไม่มีธรรมนะ ไม่มีธรรม พระปัจเจกพุทธ
เจ้าก็ได้ ถ้าเราสร้างสมบุญญาธิการมา เราจะตรัสรู้ต่อเมื่อไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าสามารถจะเข้าถึงธรรมได้

แต่เราสาวกะ สาวกได้ยินได้ฟังนะ แม้แต่ธรรมวางอยู่ เรายังงงขนาดไหน มรรคก็คือเราทำ แล้ว คุณงามความดีของเราที่ทำแล้ว สิ่งต่างๆ ก็ทำแล้ว เรามีมรรคสมบูรณ์แล้ว นี่มันเป็นเรื่องโลกียะ มันเป็นเรื่องความเห็นของโลก

สิ่งที่เป็นความเห็นของโลก โลกเขานี้ ดูอย่างพระเจ้าอโศกสิ สร้างวัด ๘๔,๐๐๐ วัดนะ แล้ว ยังทำสังคายนานะ สิ่งที่ทำสังคายนา เขาทำคุณงามความดีไว้ขนาดนั้น สร้างจรรโลงศาสนาไว้ขนาดนั้น ยังไปถามพระอาจารย์ของพระเจ้าอโศกว่า “ได้เป็นญาติกับศาสนาหรือยัง?”

“ยัง”

“ถ้าจะเป็นญาติกับศาสนาจะอย่างไรล่ะ?”

“ถ้าจะเป็นญาติกับศาสนาต้องให้ลูก สายเลือดออกมาบวช”

พระเจ้าอโศกมหาราชถึงได้ไปขอพระมหินท์ให้มาบวช แล้วมาเผยแผ่ธรรม สิ่งนี้ส่งต่อมาถึงเรานะ พวกเราได้รับสิ่งนี้ สิ่งที่เป็นประโยชน์นะ เป็นประโยชน์จากที่ว่าเป็นญาติกับศาสนา แต่เราการประพฤติปฏิบัติธรรม เราจะเป็นญาติกับศาสนาได้อย่างไร

“ธรรมทายาท” เราจะเป็นธรรมทายาท เราต้องพยายามตัดแปลงใจของเรา ถ้าเราเป็นธรรมทายาท ธรรมจะเกิดจากหัวใจของเรา แต่ถ้าเป็นธรรมกาฬาก ธรรมของกิเลส มันจะทำให้เจ็บปวดในหัวใจของเรานะ ใจของเรานี้ทำให้เจ็บปวดเพราะอะไร

เพราะมันยึดมั่นถือมั่นในความเห็นของกิเลส นั้น กิเลสมันรู้สิ่งใด เห็นสิ่งใด ก็ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม แล้วเวลามันเสื่อมไปนะ เวลา “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สถานะนั้นต้องเสื่อมไปเป็นธรรมดา” เราทำสมาธิ เราศึกษาธรรม เราเข้าใจตามธรรมที่เราศึกษา ถ้าเราศึกษาธรรมแล้ว ธรรมนี้จะเป็นสมบัติของเรา

ผู้ที่ศึกษาธรรมเห็นใหม่ เวลาบวชเรียนแล้ว เขาต้องมีธรรมในหัวใจของเขาสิ ทำไมมันไม่เข้าถึงธรรมทายาทล่ะ? ไม่เข้าถึงธรรมทายาทเพราะใจมันยังควบคุมสิ่งนี้ไม่ได้ไง ถ้ามันควบคุมสิ่งนี้ไม่ได้ นี่เรื่องของกิเลส สิ่งทีกิเลสมันจะเบียดเบียนตน มันจะทำลายหัวใจของเรา ถ้ามันทำลายหัวใจของเรา แล้วเราก็คาด เราก็อหามาย

ถ้ายังผิดไป สิ่งที่ผิด ถ้าเป็นพระโปฏิละ พระโปฏิละที่ว่าในสมัยพุทธกาล สาวกมาก ตั้งสอนสิ่งใดก็ได้ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “คัมภีร์เปล่า คัมภีร์เปล่าละ” จำได้ขนาดนั้นนะ รู้ขนาดนั้น นี่ก็เหมือนกัน ในสมัยปัจจุบันนี้ ศิษยาธรรม คิดได้หมดนะ จนจบถึงกับที่ประโยชน์แล้วแต่ จนบัญญัติได้ไง บาลีสามารถแต่งบาลีได้ บาลีนี้เหมือนกับว่าต้องเรียนก่อนเพื่อเป็นกุญแจไขเข้าไปหาพระไตรปิฎก

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าเราทำจิตของเราสงบ เป็นกุญแจไขเข้าไปในหัวใจของเรา ธรรมมันอยู่ที่ไหน เวลาเราออกธุดงค์ ออกคันหาธรรม ธรรมอยู่ในตู้พระไตรปิฎก ธรรมอยู่ในหนังสือหนังสือ เราก็ค้นคว้ากัน เวลาเราอ่านศึกษาขึ้นมา แล้วมันแก้กิเลส แก้สงสัยเราได้ไหม ทำไมเราอ่านแล้วเรายังสงสัย เรายังคิดเห็นใหม่ มันจะมีจริงไหมหนอ

เรื่องอย่างนี้ไม่ต้องโกหกกัน จิตทุกดวงใจ มรรคผลนิพพานทุกดวงใจเชื่อ แต่ทุกดวงใจก็สงสัย เพราะทุกดวงใจมีกิเลส ทุกดวงใจกิเลสพาสงสัย ครูบาอาจารย์แต่ละองค์เคยเล่าประวัติมานะ ดังเลสงสัย มันจะเป็นไปอย่างไร มันคาดหมายไหม เวลาประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้เป็นธรรม ก็คาดหมาย คาดหมายไป ความคาด ความหมาย เห็นไหม “มันจะมีไหมหนอ มรรคผลนิพพานจะมีไหมหนอ”

สิ่งนี้มันคาดหมาย ถ้ามันคาดหมายมันก็ไม่เป็นความจริง ถ้ามันไม่เป็นความจริง แล้วธรรมมันเกิดมาจากไหนละ สภาพธรรมที่ว่าธรรมๆ ที่มันเกิดขึ้นมา ถ้าธรรมจากพระไตรปิฎกนั้นเป็นความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรม เราศึกษาธรรม เห็นไหม จากตำรับตำราของครูบาอาจารย์ที่ว่าจารึกเป็นอักษรมาที่เราศึกษา

ธรรมภาคปฏิบัติของครูบาอาจารย์มันเกิดจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นรู้สภาวะแบบนั้น ครูบาอาจารย์ท่าน เวลาท่านเทศน์สอนลูกศิษย์นะ ท่านบอกว่าอย่ามัน อย่าหมาย เวลาฟังธรรม ฟังให้เป็นเสียงกล่อมใจ เทศน์ปฏิบัตินี้เสียงฟังธรรมสำคัญมาก เพราะธรรมที่ออกมาจากใจของผู้ที่เห็นธรรม มันจะออกมาจากความรู้สึกอันนั้น ความรู้สึกอันนั้นมันเป็นธรรมออกมาจากหัวใจดวงนั้น

เหมือนเปิดภาชนะทั้งหมด เปิดโลกธาตุทั้งหมด ให้เราเข้าถึงสภาวะแบบนั้น ถ้ามันเป็นอย่างเหมือนกัน ตรงกัน นั่นคือจิตนิสัยตรงกัน ถ้าจิตนิสัยไม่ตรงกัน เราก็ทำของเรา เราสร้าง

เหตุของเรา ถ้าเป็นเอกภาพของมรรค มรรคนี้เป็นเอกภาพ มันต้องสามารถชำระกิเลสได้โดย
ภาวนามยปัญญา โดยธรรมชาติของใจดวงนั้น นี่กุญแจไขเข้าไปในใจของเราใจ

ถ้ากุญแจไขเข้าไปในใจของเรา เราต้องสร้างเอง เหตุทุกเหตุ ดวงใจดวงนั้นต้องสร้างเอง
สร้างมรรคอันนี้เกิดขึ้นมาให้ในหัวใจ ในการศึกษาเป็นบาลีมา เราจะไขเข้าไปในตู้พระไตรปิฎก
ขนาดไหน นั่นเป็นภาษา สิ่งที่เป็นภาษาเห็นไหม

ธรรมคืออยู่ที่หัวใจ

ถ้าในหัวใจ ในการศึกษาของธรรม ภาชนะที่ใส่ เห็นไหม ความรู้สึก เวลาทุกชั้นเราทุกข์
มาก เวลาเราไม่ได้นั่งภาวนานะ เรานั่งก็ชั่วโม่งมันก็เพลิน มันก็เป็นไปได้ เราจะนั่งได้ สิ่งใดมันก็
เป็นไปได้ เวลาเรานั่งสมาธิสักชั่วโม่ง ๒ ชั่วโม่ง ความเจ็บปวดมันมาจากไหน ความคับข้องใจมัน
มาจากไหน นี่ธรรมมันอยู่ที่ใจใจ ใจมันรับรู้สิ่งนี้ ใจมันเริ่มโดนควบคุมใจ

“คิด” ถ้าเกิดมีคิด ควบคุมใจ ใจให้เกิดมีคิด มีความสงบ มีขอบเขตของใจเข้ามา ไม่ใช่คิด
ออกไปตามอำนาจของกิเลส กิเลสคิดได้ตลอด แล้วคิดว่าเป็นความลับนะ สิ่งที่เราคิดนี้เป็น
ความลับ ความลับไม่มีในโลกหรอก มันคิดขนาดไหนมันก็ฟุ้งซ่านในใจของเรา ใจเราฟุ้งซ่านมาก
แล้วก็คิดนะ ยิ่งคิด ยิ่งคิดยิ่งทำจนเป็นจริต จนเป็นนิสัย

คนเคยโกรธ เวลาโกรธก็คิดว่าเราพอใจ เราสะใจของเรา คิดถึงความโกรธแล้วก็คิดออกไป
ว่าเรามีอำนาจวาสนาเพราะเราโกรธเขาได้ เราทำลายเขาได้ เราทำ...เขาได้ นั่นเป็นกรรมทั้งหมด
เลย กรรมเผาใจของตัวเอง เผาใจของตัวเองแล้วก็ทำลายใจของตัวเอง ทำลายใจของตัวเองจนไม่มี
ฐานของใจ

สมถกรรมฐาน ความฟุ้งซ่านของใจ ทำลายฐานของตัวเองทั้งหมดเลย แล้วยังเข้าใจว่า
ตัวเองมีคุณค่าใจ สิ่งที่มีคุณค่า เห็นไหม ภาชนะที่ใส่ธรรม สิ่งนี้ไม่มีความลับ มันเปิดเผยกับใจของ
เรา กิเลสในหัวใจของเรามันก็เปิดเผยกับใจของเรา

เวลามันลงไป นี่ธรรมกาฝาก เวลามันสงบเข้ามา การศึกษามีความลึกซึ้งในหัวใจ “ธรรม
กาฝาก” เพราะเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จริงตามธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เป็นกาฝากหรอก

แต่กิเลสของเรามันบิเบียน แล้วกาฬาคือมันเกาะอยู่ที่ต้นไม้ เกาะอยู่ที่ธรรม กาฬานี้ก็เกาะอยู่ที่ใจ เวลามันเกิดดับ เห็นไหมความคิด สิ่งที่เกิดดับในหัวใจคือความคิด เหมือนแขกจามาเวลาเราคิดได้ เราก็คิดว่าสิ่งนี้เป็นธรรม ต้องยับยั้ง มันก็ยับยั้ง สงบ สิ่งที่ว่ามันเป็นความฟุ้งซ่านได้พักหนึ่ง พักหนึ่ง เราก็อธิว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม พอใจใจ เห็นไหม ยับยั้งสิ่งนี้ ยับยั้งขึ้นมา สิ่งที่เป็นแขกจามันก็หลุดออกไป หลุดออกไป นี่ความว่างสภาวะแบบนั้น สิ่งนี้ต้องเกิดขึ้นมา

ในสมัยพุทธกาลนะ พระปัญจวัคคีย์อุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี จิตเป็นสมาธิอยู่แล้ว เวลาเทศน์ธรรมจักๆ ขึ้นมา มีฐานอันนี้ใจ มีใจที่เป็นฐาน เวลาสภาวะธรรมเข้าไปสะท้อนหัวใจ มันเป็นเอกภาพ สีส สมภา ปัญญา เอกภาพของมรรคทำลายอันนั้นขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะสภาวะธรรมเกิดขึ้นมา ธรรมนี้ไม่เป็นกาฬาก ธรรมนี้เป็นธรรมที่เห็นขึ้นมาจากหัวใจ

สิ่งที่เห็นขึ้นมาจากหัวใจ ต้องพยายามส่งเสริมขึ้นไป ส่งเสริมขึ้นไปให้ใจดวงนี้เป็นธรรมทั้งดวงใจ ถ้าใจดวงนี้เป็นธรรมทั้งดวง ใจดวงนี้จะไม่หมุนไปตามวัฏฏะ สิ่งที่เกิดเห็นธรรมแล้วมันยังหมุนไปในวัฏฏะ เพราะสภาวะว่ากาฬานี้หลุดออกไปจากใจ

สิ่งที่ เป็นกาฬาก เห็นไหม สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดเรื่องกายกับใจที่มันโต้แย้งกันมาตลอด ใจมันต้องการความปรารถนาตามอำนาจของมัน แต่ร่างกายมันไปตามอำนาจความปรารถนาของใจไม่ได้หรอก สิ่งที่เราไม่ยอมเกิด เราไม่ยอมแก่ เกิดขึ้นมาแล้วก็อยากจะเป็นหนุ่มเป็นสาวตลอดชีวิต เกิดขึ้นมาแล้วก็ต้องมีความพอใจ อย่าอย่าไม่ให้มันเหี่ยวมันย่นไม่ให้มันแปรสภาพไป

เรื่องกายกับใจมันจะไม่สมดุลกัน มันจะไปกันไม่ได้ นี่สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดในเรื่องของกาย สิ่งที่มีความเห็นผิดเรื่องของกาย วิปัสสนาจนเห็นกายตามความเป็นจริง เพราะจิตนี้เป็นสัมมาสมาธิ จิตที่เป็นสัมมาสมาธิแล้วเกิดพบครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์บอกว่าให้ยกขึ้นวิปัสสนาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม

ถ้าเรายกขึ้นมาเห็นกายของเราขึ้นมา มันวิปัสสนากายตามสภาวะของมัน นี่สภาวะธรรมที่จะเกิดขึ้นในหัวใจ ใจดวงนี้มันจะเห็นสภาวะแปลกประหลาดมหัศจรรย์ว่าเวลาเราเห็นกายขึ้นมาเห็นกายมันสะท้อนหัวใจมาก สะท้อนหัวใจเพราะดวงตาของใจมันเห็นกาย ไม่ใช่ตาเนื้อมันเห็น

กาย ตาเนื้อมันเห็นกาย มันมีแต่ความมืดมาก มีแต่ความอยากใหญ่ตามอำนาจของกิเลส เห็นไหม
นั่นสักกายทิฐิ

เรามีทิฐิในใจ ทิฐิในใจมันถึงเห็นผิด เห็นผิดมันก็ยึดมั่นถือมั่น แล้วก็ต้องการตามความ
ปรารถนาทั้งของเราและของฝ่ายตรงข้าม ของเราก็อยากจะให้มันเป็นสภาวะแบบนั้นตลอดไป ฝ่าย
ตรงข้ามก็ต้องการความพอใจ ต้องการสัมผัสสิ่งนั้นตลอดไป เห็นไหมนี่ความเห็นผิดของจิต จิต
ดวงนี้เห็นผิด

แล้วเวลามันตั้งความสงบเข้ามา มันเห็นสภาวะสิ่งที่ว่ามันไม่เป็นตามอำนาจของเรา มัน
แปรสภาพตามอำนาจ เป็นวิภาคะ เป็นการขยายส่วนให้เราเห็นขึ้นมา มันสลดสังเวชมาก ความ
สลดสังเวช ความเห็นอย่างนั้นมันจะเริ่มปล่อยวางใจ เริ่มสงบตัวลง กิเลสเริ่มสงบตัวลง สิ่งที่สงบ
ตัวลง

ปัญญาที่เห็นสภาวะแบบนั้นคือสภาวะธรรมใจ เวลามรรคมันเดิน มันเดินอย่างนี้ เห็นความ
เป็นไปของมรรคของจิต เห็นความเป็นเอกภาพของจิตที่มันหมุนไป สิ่งนี้คือภาวนามยปัญญา มัน
ถึงเข้าใจว่าปัญญาในหลักศาสนาพุทธมันเป็นปัญญาอย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ต้องการปัญญาอย่างนี้ ถ้าปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมา มันจะทำลายกาฬกของกิเลสที่มันบิเบียน
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สมความปรารถนา จิตดวงนี้จะมีธรรมขึ้นมาใน
หัวใจ

ไม่ใช่ในการที่ว่าเราจะไปบิเบียนธรรมมาให้เป็นความเห็นของเรา เราจะตั้งตนเป็นใหญ่
ตั้งหัวใจ กิเลสมันอยู่ในหัวใจของดวงใดก็แล้วแต่ ใจดวงนั้นมันจะมีความฮึกเหิม มีอำนาจวาสนา
แล้วจะบิเบียนธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาให้สมกับความปรารถนาของใจดวง
นั้น จะบิเบียนสิ่งต่างๆ ในกระแสของโลกให้สมกับใจดวงนั้น

โลกนี้จะกว้างใหญ่ขนาดไหน ก็ไม่มีที่อยู่ที่อาศัยพอกับใจดวงนี้ต้องการความปรารถนา
นั้นเป็นเรื่องของความเห็นผิดของกิเลสใจ กิเลสมันต้องการอำนาจวาสนา ต้องการข่มขี้สัตว์โลก
ต้องการข่มขี้จักรให้อยู่ในอำนาจของมัน มันต้องการสร้างสถานะขึ้นมาให้มันมีอำนาจ มี
อิทธิฤทธิ์ มีสิ่งต่างๆ ที่ควบคุมโลก ควบคุมสิ่งต่างๆ ควบคุมวิญญูไว้ในอำนาจ อันนั้นมันเป็น
มิจฉาทิฐิ เห็นไหม ธรรมกาฬกเป็นแบบนี้ เป็นอำนาจวาสนาที่หลงผิด สิ่งที่หลงผิดแล้วคิดว่า
เป็นธรรมใจ แล้วมันจะไม่เห็นธรรมตามความเป็นจริงเลย นี่กาฬก กาฬกในศาสนา

กาฬกมันเกิดบนต้นไม้เนะ สิ่งที่ว่าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเห็นผิดแล้วมีกาฬกในศาสนาพุทธ
ใน พุทธศาสนา อาศัยพุทธศาสนาเกิดขึ้น บวชในพุทธศาสนา เป็นพระ เป็นเณรในพุทธศาสนา
แล้วมีความเห็นผิดในพุทธศาสนา แล้วถ้ามันเสื่อมไป มันทำลายตัวมันเองลงไป มันทำลายไป

แต่ถ้ามันไม่เสื่อม มันมีความยึดมั่นถือมั่นของมัน มันต้องการอำนาจวาสนาตามอำนาจของ
กิเลส มันก็เป็นกาฬกในศาสนา แล้วจะทำให้ศาสนารุ่นวาย ทำให้ศาสนาเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ เพราะอะไร
เพราะนี่เป็นอำนาจของกิเลส ไม่ใช่อำนาจของธรรม

ถ้าอำนาจของธรรม เห็นไหม วิปัสสนาเข้ามา ทำลายสิ่งต่างๆ เข้ามา เห็นกายตามความเป็น
จริง เห็นกายแล้วก็ปล่อยวาง ปล่อยวาง ถึงที่สุด สมุจเฉทปหาน ปหานสิ่งที่เป็นกาฬกออกไปจาก
ใจ ใจนี้ปล่อยสิ่งนี้ไว้ตามความเป็นจริง สักกายทิฐิ ความเห็นถูกต้องใจ สิ่งนี้ถูกต้อง กายมันเป็น
สภาวะแบบนั้น เราทิ้งแล้ว ปล่อยวางไว้ตามความเป็นจริง เกื้อๆ เงินๆ เข้าไม่ถึงใจ

สักกายทิฐิ ความเห็นผิด

วิภิจจนา ความล่งเลงสัยในธรรมมันมาจากไหน

สัพพัตถปรมาสในศีลในธรรมใจ

ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ก้าวล่วงเกินแม้แต่ขอบเขต แม้แต่
เท่าเม็ดหินเม็ดทราย ไม่กล้าล่วงเกินนะ ไม่กล้าล่วงเกินเพราะอะไร เพราะไม่สัพพัตถปรมาสใจ
ไม่ก้าวล่วงศีล ศีลนี้จะเป็นตามปกติของใจดวงนั้น ธรรมและวินัยจะก้าวล่วงได้ไหม

นางวิสาขาเป็นพระโศดาบัน ยังขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บัญญัติอนิยต ๒
ขึ้นมาเพื่อควบคุมพระเห็นไหม ต้องการจรรโลงให้ศาสนานี้ยั่งยืนไป เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้
ประโยชน์กับสิ่งนี้ ถ้าใจเป็นธรรมขึ้นมา จะไม่มีความวุ่นวายในศาสนาเลย ในศาสนานี้จะไม่มี
ความวุ่นวายเพราะใจนี้เป็นธรรม เพราะกาฬกนั้นโดนทำลายออกไปจากใจ

แต่ถ้าใจมันมีกาฬก มันบิดเบือนศาสนาเข้ามาให้สมกับกิเลส เห็นไหม โลกเป็นใหญ่ใจ
โลกเป็นใหญ่ กฎกติกาที่โลกสร้างขึ้น โลกสร้างขึ้นโลกจะต้องการเป็นใหญ่ จะควบคุมหลักของ
ศาสนา

แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาจิตมันสงบขึ้นมา มันเกิดความสะดวกแล้วเรายกขึ้น วิปัสสนา มันเป็นความจริงอย่างนี้ แล้วภาวนามยปัญญาจะเกิดขึ้นจากหลักความจริงอย่างนี้ หลักความจริงนะ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เราคาดหมายด้วยธรรมกาฬกใจ เห็นไหม ต้อง วิปัสสนาโดยสติปัญญา ๔

สติปัญญา ๔ นี้คือหลักของศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกอริยสัจเห็นไหม อริยสัจ ๔ สติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ คือกาย คือเวทนา คือจิต คือธรรม สิ่งที่ยก เวทนา จิต ธรรมนี้จะเกิดเป็นวิปัสสนาขึ้นมา ในหลักของครูบาอาจารย์เราต้องเห็นขึ้นมาจากตาของใจใจ ตาของใจ ถ้าใจมันสงบขึ้นมา มันจะเห็น กาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นั้นมันถึงจะเป็นวิปัสสนา ถ้ามันเป็นวิปัสสนา มันจะเกิด ภาวนามยปัญญาตัวนี้

ถ้ามันเกิดภาวนามยปัญญาตัวนี้ จะไม่สามารถที่จะกล่าวติเตียนธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเลย เพราะธรรมและวินัยนี้คือศาสดา คือสิ่งที่จรรโลงให้ใจดวงนี้ได้เห็น สภาวธรรมอย่างนี้ ถ้าเห็นสภาวธรรมจากในหัวใจ มันจะเคารพจนสุดหัวใจนะ

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยเกิดแล้ว เราไม่ถื้อมงคลตื่นข่าว เราถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นหัวใจของเรา พระสงฆ์ พระอริยสงฆ์ ครูบาอาจารย์ที่เป็นที่พึ่งของเรา มัน จะต้องประพฤติปฏิบัติ พยายามย้อนกลับขึ้นมาเพื่อให้ใจนี้สูงขึ้น ไป สูงขึ้นไปเพื่อใจดวงนี้ ถ้าใจ ดวงนี้เป็นธรรมทั้งแท่งนะ

จากกาฬกในบนต้นไม้ กับถ้ามีดวงตาเห็นธรรมมันไม่เป็นกาฬก กาฬกนั้นจะเป็นกิ่งก้าน กิ่งก้านของธรรมใจ เราได้ธรรมอันหนึ่งในหัวใจของเรา เรามีกิ่งก้านของธรรม ถ้าเรามีกิ่งก้านของ ธรรม เราจะถนอม เราจะรักษา สิ่งนี้จะถนอม จะรักษากับใจดวงนี้มาก แล้วถ้าเป็นผู้ที่มีอำนาจ วาสนา จะเก็บสิ่งนี้ไว้ในหัวใจใจ

สิ่งที่เป็นอำนาจวาสนานี้ในหัวใจ ไม่กล้าพูดให้ใครฟัง เพราะมันเป็นเรื่องความลึกกลับ มหัศจรรย์ในการประพฤติปฏิบัติ ใจมันสภาวะแบบที่จะได้มาอย่างนี้ มันเป็นความลึกกลับมาก มัน เป็นความมหัศจรรย์มาก แต่จะคุยกับครูบาอาจารย์ใจ ครูบาอาจารย์จะต้องรู้สิ่งนี้ ถ้าใจของเราเห็น

สภาวะแบบนี้ ถ้าครูบาอาจารย์รู้อะไรนี้ นี่ธรรมเสมอกัน แล้วธรรมที่สูงกว่าก็จะดึงให้เราสูงขึ้นไปใน ถ้าธรรมเสมอกันจะรู้อะไรเหมือนกัน นี่เป็นปัจจัยตั้ง

สิ่งที่ปัจจัยตั้งเป็นธรรมในหัวใจ มันจะไปลึกกลับที่ไหน ว่าสภาวะธรรม ว่าครูบาอาจารย์ ประพฤติปฏิบัติ เราคลบเคลื่อนธรรมของเราแล้วว่าของเรจะเป็นความเป็นจริง เราจะเป็นไปได้... มันเป็นไปได้ไม่ได้หรอก เพราะสิ่งที่มันเป็นกิเลสมันแสดงออกมันก็เป็นกิเลส เพราะสิ่งที่เราไม่รู้ สิ่งที่เราไม่เห็น เราจะพุดถูกต้องได้อย่างไร

สิ่งที่เราไม่รู้ สิ่งที่เราเห็นในหัวใจของเรา ในหัวใจของเราไม่ใช่ในพระไตรปิฎก ในพระไตรปิฎกนี้เป็นแผนที่เครื่องดำเนินเท่านั้น แผนที่ ถ้าใครอ่านแผนที่ถูก แผนที่กำกับ แผนที่อ่านถูกขนาดไหน แต่ลงในพื้นที่กับแผนที่มันจะต่างกันราวฟ้ากับดิน ปริยัตินี้ศึกษามาขนาดไหน เราท่องจำมาขนาดไหน เราเข้าใจว่าจะเป็นสภาวะแบบนั้น

แต่เวลาธรรมเกิดขึ้นมาจากใจนะ มันห่างไกลราวฟ้ากับดิน มันจะไม่เหมือนกัน มันจะไม่เป็นอันเดียวกัน แต่มันเป็นความรู้สึกของเรา มันปัจจัยตั้งในใจดวงนั้นใจ นี่สภาวะธรรมเกิดขึ้นมาจากใจ ถึงสติปัญฐาน ๔ ถึงการวิปัสสนา มันต้องเกิดจากใจของเรา ไม่ใช่เกิดจากการคาดการณ์ สิ่งที่เขาว่านั่นเป็นการคาดการณ์ สิ่งที่กำหนด กาย พิจารณากาย สิ่งทีกระทบนี้เป็นกายทั้งหมด

สิ่งที่กระทบมันก็เหมือนกับเราที่ทำปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้ความคิด ดูความคิดเรา นั่นกระทบแล้ว เพราะจิตกระทบกับขันธเห็นไหม จิตกระทบกับขันธ ขันธนี้มันเกิดดับ แต่จิตนี้มีพลังงานตลอดไป ความคิดที่มันคิดมา มันกระทบกับเราอยู่แล้ว พอกระทบกับเรา เราใช้สติจับความคิดนั้น นั่นละนามรูป นั่นละคือขันธกับจิตมันกระทบกัน

ถ้าเราจะใช้ปัญญาใคร่ครวญสิ่งนี้เข้ามา มันจะปล่อยขันธเห็นไหม สิ่งทีปล่อยขันธ เพราะ “ขันธไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขันธ” สมาธิคือปล่อยขันธ ๕ เข้ามา ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ

เรากำหนดพุทโธๆ นี่เป็นศรัทธาจาริต ถ้าจาริตเรามี เราจาริตนิสัยเป็นอย่างนี้ เรากำหนดพุทโธๆ แล้วพยายามขึ้นมา มันจะเป็นพลังงานมาก นี่เจโตวิมุตติ สิ่งทีจิตสงบเข้ามา พิจารณากาย เข้ามา กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นขั้นเป็นตอนเข้ามานี่เป็นเจโตวิมุตติ

แต่ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติเห็นใหม่ ปัญญาวิมุตติใช้จิตนี้ใช้ความคิด ใช้ความรู้สึก เพราะใหม่ ๆ เราคิดขึ้นมามันเป็นเราทั้งหมด เพราะขั้นกับจิตมันรวมตัวกัน สิ่งขั้นกับจิตมันรวมตัวกัน มันก็เลยลึกลงไปตามกระแสโลก โลกหมุนไปตามสภาวะแบบนั้น แต่เราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราถึงตั้งสติ ถ้ามีสติเห็นใหม่ สตินี้เป็นหลัก พอสตินี้เป็นหลัก เราก็ดูใจของเรา

ถ้าใจของเรามันกลืนรวมไปกับขั้น ๕ ขั้น ๕ นี้จุดกระชาก เห็นใหม่ จุดกระชากคือว่ามันรวมตัวกับจิตแล้วมันก็หมุนไป ตามความรู้สึกของเราตลอดไป สติตั้งขึ้นมา ตั้งขึ้นมาแล้วสังเกต พยายามดูขึ้นมา นี่มันกระทบกัน มันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มันอันหนึ่งอันเดียวกันมันถึงเป็นอันเดียวกัน มันถึงไม่เป็นกัลยาณปุณฺณใจ มันถึงเป็นปุณฺณคนหนาไปด้วยกิเลส

คนหนานะ แยกมาเยี่ยมเรา ก็ยังว่าแยกเป็นเรา อารมณ์กับความรู้สึกเกิดขึ้นก็เป็นเรา สิ่งที่เป็นเรานะ นี่เป็นเรา เราเป็นความคิด เห็นใหม่ เบียดเบียนตนก่อน เราเป็นความคิด เราโกรธคนโน้น เราไม่พอใจคนนี้ มันจะเบียดเบียนเราไปตลอดเวลา แต่ถ้าเรามีสติ เรายับยั้งสิ่งนี้ สิ่งนี้ยับยั้งแล้วสังเกต ใช้สติควบคุมไป สิ่งนี้กระทบกัน สิ่งนี้กระทบกันแล้วเราใช้สติควบคุมไป แยกออก แยกออก มันแยก มันปล่อย ถ้ามันปล่อย ปล่อยแยก แยกไม่ใช่เรา

“ขั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขั้น ๕” ความคิดเกิดขึ้นมาเพราะมีอยู่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เหมือนกับวงจรข้างนอกควบคุมพลังงานตัวนั้นมันก็หมุนออกไป ใช้สติหลักคือพลังงานตัวนั้นตั้งไว้ มันก็สังเกตสิ่งนี้ พอสังเกตสิ่งนี้มันก็เริ่มรู้ทัน เริ่มหยุดเห็นใหม่ วงจรนั้นไม่สามารถควบคุมใจดวงนี้ให้หมุนไปตามมันได้ นี่ปัญญาอบรมสมาธิใจ

ที่เขาบอกว่าเขาเป็นวิปัสสนาในการสติปัฏฐาน ๔ โดยกำหนดนามรูป

นี่เหมือนกัน แล้วเราใช้จิตมันก็เหมือนกัน กำหนดนามรูป ถึงการกำหนดนามรูปนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นสมณะเท่านั้น แต่ด้วยธรรมกาฬกของใจดวงนั้น ว่าสิ่งนี้เป็นวิปัสสนาใจ วิปัสสนาโดยกิเลสพูด

แต่วิปัสสนาโดยธรรมพูด ธรรมที่วิปัสสนามันจะเกิดกับใจของเรา เราพิจารณาการกระทบระหว่างจิตกับขั้น ๕ ระหว่างแยกกับเจ้าของเรือน พิจารณาไปจนเจ้าของเรือนนั้นปล่อยแยกนั้นไม่รับแยกนั้น จนใจดวงนี้สงบเข้ามา สงบเข้ามามันปล่อยวาง มันไม่ลึกลง มันไม่เว้งว้างขนาด

ไหนด มันปล่อยวาง แต่เราก็อาศัยสิ่งนี้ อาศัยสิ่งที่กระทบเข้ามา สังเกตเข้าไปบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า จนจะเห็นจิตได้ จนไปเห็นขั้น ๕ ได้ อ้อ! จิตกับขั้น ๕ มันเป็นคนละส่วนกัน แล้วเราค่อยวิปัสสนาไป

วิปัสสนาคือให้ทันกับความคิดของตัวเอง ความคิดนี้เกิดขึ้นด้วยอะไร? ด้วยกับกาฬากในใจของเรา กาฬากมันเกิดกับใจ มันเกาะกับใจ แยกมาถึงแล้วเกาะกับใจดวงนี้ วิปัสสนาส่งนี้ใคร่ครวญสิ่งนี้ตลอดไป กาฬากนี้ต้องหลุดออกไปจากจิต กาฬากไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่กาฬาก ปล่อยวางสิ่งต่างๆ เห็นไหม แล้วกาฬากนี้มันทำไมเกาะติดละ เพราะอะไร เพราะมันมีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ กับอุปาทานความยึดมั่นถือมั่น เราพิจารณาส่งนี้เข้ามาถึงที่สุดมันจะปล่อยวางขาดนะ สิ่งที่เขาตรู ปรส กลิ่น เสียงขาดออกไปจากใจ เป็นกัลยาณปุณฺณ

แล้วสังเกตสิ่งนี้บ่อยๆ เข้า สังเกตเข้ามา ถึงที่สุดเราตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้ มันจะจับตัวจิตได้ จับตัวขั้น ๕ นี้ แล้วเราใช้สติปัญญาแยกออกไป เห็นไหม นี่ภาวามยปัญญาเกิดแล้ว เอกภาพของมรรคจะเกิดกับใจดวงนี้ไง ใจดวงนี้วิปัสสนากายขนาดไหนมันก็เป็นการวิปัสสนากายโดยเจโตวิมุตติ

แต่ถ้าจะเป็นปัญญาวิมุตติ มันจะวิปัสสนาโดยสภาวะแบบนี้ กาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกัน เหมือนกันโดยอริยสัจ ๔ มรรค ๔ ผล ๔ เหมือนกัน แต่จริต แต่นิสัย เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้มหาศาลเลย ไว้ให้เราก้าวเดินตามจริต ตามนิสัยของสัตว์โลก สัตว์โลกมีจริตนิสัยไม่เหมือนกัน ถึงพระไตรปิฎกทั้งคู่เลยขนาดไหน สอนสัตว์โลกมามากมายมหาศาล แล้วเราจะไปบังคับให้ธรรมนั้นเข้ากับความเห็นของตัว มันเป็นไปได้ มันต้องเปิดกว้าง เปิดกว้าง จะเปิดกว้างได้ต่อเมื่อผู้นั้นรู้จริง ถ้ารู้จริงจะเปิดกว้างได้ทุกๆ กรณี

ถ้าเรารู้เรื่องเหตุเรื่องผลตามความใจดวงนั้น สิ่งใดจะเกิดขึ้นมามันก็เอาเหตุผลนั้นเข้าไปจับๆ มันจะเคลียร์กับใจดวงนั้นไง ใจดวงนั้นจะไม่มี ความลังเลสงสัยกับสิ่งนี้ นี่มันเปิดกว้างขนาดนั้นนะ แต่เพราะกิเลสมันปิดมิดบังไว้ มันบงว่าเรามาแนวทางนี้ ทุกคนจะต้องเป็นแนวทางนี้

ทุกคนจะเป็นแนวทางเดียวกันเป็นไปได้ เพราะการเกิดการตาย นี่เรายังไม่เท่ากันเลย แล้วสัตว์โลกเกิดจากพ่อแม่เดียวกันก็จริตนิสัยไม่เหมือนกัน

พระสารีบุตรนะ แม่ของพระสารีบุตร ลูกออกบวชจนถึงเป็นพระอรหันต์ถึง ๘ องค์ แม่ของพระสารีบุตรก็ยังเป็นมิชฌาภิกขุ จนพระสารีบุตรกลับไปทรมานแม่ของตัวเอง เอาแม่ของตัวเองจนเป็นพระโศดาบันเห็นไหม เป็นพระโศดาบันแล้วพระสารีบุตรก็นิพพานไป แม่ของพระสารีบุตรเข้ามาถึงธรรมได้ เพราะผู้ที่รู้จริงเข้าไปสอนใจ

สิ่งที่ไปสอน เห็นไหม อำนาจวาสนาต่างกัน ความเห็นของคนต่างกัน สิ่งที่แตกต่างกัน พระไตรปิฎกถึงวางไว้แนวทางต่างกัน แต่หลักคืออริยสัจ หลักคือสติปัฏฐาน ๔ สิ่งที่เป็นสติปัฏฐาน ๔ ต้องให้เป็นตามความเป็นจริงของเราสิ ต้องให้เป็นตามความจริงของการประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ต้องตามความจริงของธรรมกาฬก

สิ่งที่กาฬก คาดไป หมายถึง แล้วว่าสิ่งที่เป็นามรูปนั้นเป็นวิปัสสนา แล้วเวลาจิตกับขันธกระทบกันเป็นวิปัสสนาไหม ถ้ามันวิปัสสนา ทำไมเราวิปัสสนาของเราไม่ได้ละ เราต้องพยายามทำปัญญาอบรมสมาธิให้จิตมันสงบเข้ามา สงบเข้ามา มันจะเป็นโลกุตระอะไร

ถ้าเราคิดของเราประสาเรา คิดแล้วเดี๋ยวก็ลืม สัญญา ความจำได้หมายรู้ จำแล้วก็เลื่อน จำแล้วก็ลืม เสร็จแล้วก็ต้องไปทบทวนเสร็จแล้วก็ท่องจำ เสร็จแล้วก็ต้องเปิดพระไตรปิฎก ค้นคว้าอยู่อย่างนั้น กลัวแต่จะลืม กลัวแต่จะจำไม่ได้ไง

แต่ถ้าเราวิปัสสนาของเราละ มันจะลืมไปไหน มันเป็นอริยสัจ มันเป็นความจริงระหว่างหัวใจ หัวใจสิ่งนี้กระทบกับอาการอย่างนั้น แล้วกระทบสิ่งนั้น ปล่อยวางสิ่งนั้นออกไป

เหมือนกับเราเจอสภาวะของทะเลบัวอยู่กลางทะเล แล้วเรารอดจากทะเลบัวนั้นขึ้นมา เราจะตื่นเต้นกับสิ่งนั้นอย่างไร เราจะมีประสบการณ์ขนาดไหน แล้วเราไปเล่าให้คนอื่นฟัง เขาก็ฟังอย่างนั้นแหละ สิ่งนั้นไม่เคยเกิดกับเขา

นี่ก็เหมือนกัน ใจมันปั่นป่วนขนาดไหนเวลากิเลสมันอยู่ในหัวใจ แล้วเราใช้ปัญญาใคร่ครวญสิ่งนั้นเข้ามาจนสงบเห็นไหม สิ่งนี้สงบ ทะเลนี้ราบเรียบ สิ่งที่เราเรียบ ในทะเลมันราบเรียบแล้วปลาในทะเลล่ะ แล้วสิ่งที่ว่าความเค็ม กิเลสในหัวใจในทะเลนั้นล่ะ มันถึงต้องยกขึ้นวิปัสสนาใจ

นี่ถึงเป็นวิปัสสนา กาย เวทนา จิต ธรรม วิปัสสนาจิตวิปัสสนาอย่างนี้ มันถึงว่าเห็นการเกิดดับของใจ เห็นการเกิดดับของอารมณ์ จับอารมณ์นั้นแล้วแยกออก แยกออก ปัญญาใคร่ครวญสิ่ง

นั่นต่างๆ เข้ามา มันจะเริ่มปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามา มันเป็นโลกุตตระไง เพราะเรามีสัมมาสมาธิ เรามีสัมมาสติ เอกภาพของมรรค

ถ้าไม่มีศีล สมาธิ ปัญญา เป็นเอกภาพไปไม่ได้ เห็นไหม ศีลคือการเลี้ยงชีพชอบ สิ่งที่ยังชีพชอบ โลกเขาก็ทำกัน เลี้ยงชีพจากภายนอก แต่เราชำระกิเลส กิเลสคือกาฬากในหัวใจ มันเลี้ยงชีพผิด มันคิดผิดเพราะมันบิดเบือนธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า ต้องการถึงความพอใจของตัวเอง แล้วบิดเบือน มันก็ไม่สมความเป็นจริงเห็นไหม นี่ผิดศีล

ถ้ามันถูกละ ความเห็นชอบ ความเพียรชอบ ความดำริชอบ ต้องทำความสงบของใจเราเข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามา มันจะเป็นโลกุตตระ เพราะมันมีสัมมาสมาธิ สิ่งที่เป็นสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐานรอ มีสัมมาสติ สตินี้ควบคุมสิ่งนี้เข้าไป นี่เอกภาพของมรรค มันจะเป็นภาวนามยปัญญาไง

ปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมาจากเราผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมาจากใจ จากใจดวงใจดวงนั้นนะ ดวงใจที่เห็นความเป็นจริงของใจดวงนั้นขึ้นมา ย้อนกลับเข้ามาทำลายสิ่งนี้ออกไป ถ้าทำลายออกไป สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส จะเป็นแขนงกิ่งของธรรม

แล้วเราก็กู้ขึ้นวิปัสสนาเข้าไป แยกแยะสิ่งที่เป็นกาย เป็นเวทนา เป็นจิต เป็นธรรม แล้วแต่จิต แล้วแต่นิสัย เพราะเราเคยภาวนา มันจะยากที่สุดจุดนี้ จุดที่เริ่มต้นจากการมีดวงตาเห็นธรรมจะยากมาก ยากมากเพราะเราทำงานไม่เป็น แต่ขั้นตอนต่อไปเหมือนกับเราเคยทำงานแล้ว เราทำงานแล้ว เราเคยได้ผลประโยชน์จากงานนั้นแล้ว เราก็กู้สิ่งนี้เป็นบรรทัดฐานใจ แล้วย้อนกลับขึ้นไป กาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งที่จะเอื้อมเข้าไป ใช้สัมมาสมาธิ มันจะเห็นจริงมาก

ถ้าเราใช้ปัญญาใคร่ครวญเข้าไปโดยไม่มีสัมมาสมาธิ ล้มลุกคลุกคลาน มันจะฟ้องตัวเองตลอดไปว่ามันไม่สมประโยชน์ มันไม่เป็นตามความเป็นจริง มันถึงว่าต้องมีสมาธิ ปัญญามันถึงจะเกิด แล้วมันจะชำระกัน ปล่อยวางออกไป

ถ้าไม่มีสมาธินะ ใคร่ครวญโดยปัญญาขนาดไหน มันเลอะๆ เลื่อนๆ แล้วมันไปไม่ทะลุ ไม่ผ่าน สิ่งที่ไม่ผ่าน เหมือนกับเราแบกความหนักไว้ในหัวใจแล้วมันปล่อยวางไม่ได้ อยากปล่อยวางมาก อยากจะสลัดสิ่งนี้ทิ้งมาก รู้ว่าสิ่งนี้เป็นกิเลสก็รู้ๆ อยู่ในหัวใจ แต่ทำไมมันทำไม่ได้ละ เพราะอะไร

เพราะค้นหาความทะยานอยาก อยากได้ผลเร็วๆ ใจ อยากได้สิ่งนี้ตามสมความปรารถนาใจ เห็นการทำสมาธิเป็นของไม่มีคุณค่าใจ มันถึงต้องย้อนกลับมาทำความสงบของใจ ไม่เห็นคุณค่าจนมันทุกข์มันร้อนใจ จนมันทำไปไม่ได้มันถึงย้อนกลับมา

ถ้าย้อนกลับมา ต้องพยายามตั้งสติให้ได้ เป็นปัญญาอบรมสมาธิก็ดูใจ ถ้าเป็นพุทโธ เราก็กำหนดพุทโธ สิ่งนี้จะสงบเข้ามา พอกลับไปวิปัสสนามันจะเป็นการเป็นงานขึ้นมา มันจะเห็นคุณประโยชน์ขึ้นมา นี่ สติ สมาธิ ปัญญา สิ่งนี้เป็นเอกภาพของใจดวงนี้ ใจดวงนี้ชำระออก ขาดออกไปจากใจ เห็นผลขึ้นมาเลย

ถ้าเห็นผลขึ้นมา ถึงซึ่งมากใจ ว่าสิ่งที่เป็นสมาธิ สิ่งที่เป็นปัญญานี้มันต้องสมดุลกัน มันถึงจะเป็นโลกุตตรธรรม สิ่งที่เป็นโลกุตตรธรรมเกิดขึ้นมาจากใจดวงนั้น ใจดวงที่เห็น ใจดวงที่รู้จะเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นก็ก้าวเดินต่อไป ยกขึ้นเห็นไหม ถ้าไม่ยกขึ้น ไม่มีครูบาอาจารย์ มันจะติดในความว่างนั้น

ถ้าติดในความว่างนั้นก็เว้งว่างอยู่อย่างนั้น แล้วก็หมุนเวียนอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าออกจากนี้ไป มันจะเป็นกามราคะ สิ่งที่เป็นกามราคะ เห็นไหม จับสิ่งนี้ ถ้าวิปัสสนากายก็เป็นอสุภะ พิจารณาจิตก็เป็นกามราคะ จนสิ่งนี้ปล่อยวางๆ นี่เพราะเป็นงานใจ

สิ่งที่เป็นงาน แต่ไม่เหมือนกัน งานอย่างหยาบก็เป็นงานหยาบๆ งานอย่างละเอียดต้องใช้ปัญญาใคร่ครวญอย่างมาก แล้วกลอุบายวิธีการของกิเลสมันจะเปลี่ยนปลี่ยนหลอกลวงใจไปเรื่อยแปดเลย สิ่งนี้เป็นธรรม ปล่อยวางแล้ว ไซ้เป็นธรรมแล้ว แล้วอยู่สภาวะแบบนั้น เดี่ยวมันก็เสื่อมไป พอเสื่อมไปมันก็มีอาการเกิดขึ้นมาจากใจ ใจจะรู้สิ่งนั้น...ไม่ใช่

ถ้าเป็นธรรม ทำไมมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างนี้ล่ะ เห็นไหม “สุภาพบุรุษ” ใจดวงนี้เป็นสุภาพบุรุษ จะต้องตรวจสอบใจของตัวเองตลอดไป ถ้าตรวจสอบใจตัวเองตลอดไป ใจดวงนี้จะก้าวเดิน ใจดวงนี้จะเจริญงอกงามขึ้นมา

แต่ถ้าเป็นกิเลสอย่างละเอียดมันอยู่ในหัวใจ มันก็จะพลิกแพลง

เรามีธรรมเป็นพื้นฐาน เป็นอภิปุทธิธรรมจากข้างล่างขึ้นมา สิ่งนี้ไม่เสื่อม แต่สิ่งที่เจริญงอกงามขึ้นไป จริตนิสัยไม่เหมือนกันก็วิธีการต่างกัน แต่มันจะไม่ได้สิ่งนั้นใจ ไม่ได้สิ่งที่ความพอใจสิ่งนั้น

ถ้าเราวิปัสสนาเป็นจิต มันจะไปเห็นเป็นขั้น เห็นความเป็นไปของกามราคะ สิ่งที่เป็นหัวใจ วิปัสสนาบ่อยครั้งเข้า อุบายวิธีการละเอียดอ่อน ละเอียดอ่อนกว่านั้น ถึงจะเห็นมรรคหยาบ มรรคละเอียด

ถ้ามีดวงตาเห็นธรรม ใจดวงนี้เป็นธรรม มันจะไม่ทำความเสื่อมเสียกับธรรมวินัย ธรรมวินัยจะไม่ทำความเสื่อมเสียมาก เพราะใจดวงนี้เป็นธรรม แล้วใจดวงนี้ยากก้าวเดินต่อไป

คนเราต้องการทุน ต้องการจะแสวงหาสิ่งที่เป็นผลตอบแทน มันจะต้องรักษาสวน เครื่องไม้เครื่องมือที่จะแสวงหาสิ่งนั้นมาก ถ้าแสวงหาสิ่งนั้น แล้วมันจะไปทำลายธรรมวินัยได้อย่างไร แต่กิเลสอันละเอียดมันจะบิดเบือนไม่ให้ใจดวงนี้เข้าถึงธรรมต่างหาก เราถึงต้องใช้อุบายวิธีการที่ละเอียดแล้วพลิกแพลง แยกแยะออกไปตลอดไป

จนถึงที่สุด ทำลายออกไปจากใจ ขั้นไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขั้น เห็นกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นเห็นขั้นอันละเอียด ปล่อยางออกไป ขาดออกไปจากจิตเห็นใหม่ ฝึกซ้อมสิ่งต่างๆ เศษส่วนของใจ ฝึกซ้อมจนปล่อยางสิ่งนี้ทั้งหมดเลย ใจดวงนี้ออกไปแว้งว้าง นี่สิ่งนี้แว้งว้าง ใจล้วนๆ เลย จับต้องสิ่งใดๆ ไม่ได้เลยเพราะตัวมันเอง เห็นใหม่ ผู้เป็นเรือนว่าง

ในหลักของศาสนา ในการประพฤติปฏิบัติ มันจะเห็นความมหัศจรรย์ของธรรมอย่างมหาศาลเลย ว่ามันปล่อยางสิ่งต่างๆ เข้ามาแล้วมันควรเป็นธรรมลี แต่มันทำไมไม่เป็นธรรมล่ะ? ไม่เป็นธรรมหรอกเพราะตัวนี้เป็นตัวอวิชชา สิ่งที่เป็นตัวอวิชชาคือตัวมันเอง ตัวความรู้สึกอันนี้ ตัวความรู้สึกอันนี้มันไปออกหากินไม่ได้

เหมือนกับคนที่มีอำนาจมากแต่โดนเขาทำลายหมด ต้องหลบซ่อนอยู่ในที่ลับใจ แล้วไม่สามารถจะไปทำลายสิ่งใดได้ แต่มันก็ยึดว่าตัวมันเองเก่ง ตัวมันเองเก่งอยู่อย่างนั้น นี่ก็เหมือนกัน จิตมันปล่อยางกิเลสเข้ามาหมดแล้ว จนเป็นตัวมันเอง แล้วมันก็ว่าเป็นความว่าง แว้งว้างอยู่อย่างนั้น นี่มันจะไม่เห็นตัวมันเองเลย สิ่งที่ไม่เห็นตัวมันเองนี่คือตัวอวิชชา ต้องย้อนกลับไปเห็นตัวอวิชชา ตัวนี้เป็นตัวอวิชชา แล้วออกไปรับรู้สิ่งต่างๆ ออกไปรับรู้เรื่องขั้น เรื่องกาย เรื่องจิต เรื่องภายนอก

แล้วกาฬากมันก็เกาะเกี่ยวกับทางนั้นเข้ามา แล้วนี่เราสลัดออกทั้งหมดเลย จนเป็นจิตล้วนๆ ไม่มีสิ่งใดจับได้ เราก็หลงไปใจ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะหลงไปว่าอันนี้เป็นธรรม อันนี้เป็นธรรม

ลองทายมาสิ มันมีสิ่งที่เกิดเพราะเราเข้าใจเองว่าเป็นธรรม แต่เราไม่ได้ทำลายตัววิชา คือตัวความรู้สึกนั้น สิ่งที่เป็นความรู้สึกนี้เห็นใหม่ “อวิชา” เจ้าวัฏจักรอยู่ตรงนี้ไง ปฏิสนธิจิตอยู่ตรงนี้ ย้อนกลับเข้ามา ความละเอียดอ่อนของใจย้อนมรรคอันละเอียด ย้อนกลับมาจับสิ่งนี้ได้

ถ้าจับสิ่งนี้ได้ ปัญญาแต่ละขั้นตอน มรรคหยาบ มรรคละเอียดแต่ละขั้นตอน มันละเอียดอ่อนต่างกันมหาศาลเลย ปัญญาอย่างนี้จะใช้ปัญญาความคิดอย่างที่เราใช้ปัญญา ใช้สิ่งนี้คิด เป็นไปไม่ได้ สิ่งนี้ละเอียดอ่อนมาก มันเป็นการซึมซับไป เป็นปัญญาญาณ อาสวกษณญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ตรงนี้ไง พลิกสิ่งนี้คว่ำไป นี่ก็ปัญญาญาณ สิ่งนี้ชำระออกไปนี่อวิชา

สิ่งที่เป็นอวิชา ก้นบึ้งของรากแก้วของกิเลสที่ฝังอยู่ในหัวใจได้ถอนขึ้นจากใจดวงนี้แล้ว ใจดวงนี้เป็นธรรมล้วนๆ ใจ สิ่งนี้เป็นธรรมล้วนๆ จากใจดวงนั้น

ถ้าใจดวงนี้เป็นธรรม นี่เอโก ัมโม หนึ่งไม่มีสอง โลกนี้เป็นของกลุ่มทั้งหมด โลกนี้เวียนไปตามอำนาจของโลก กิเลสอยู่กับใจมันก็เป็นสอง เพราะมันยึดอยู่ในหัวใจ ความอ่อนไหว สำหรับเฉพาะอวิชา มันไม่มีสิ่งที่กระทบนะ แต่มันก็เศร้าหมอง มันก็ฟ้องใส

สิ่งที่เศร้าหมองคู่กับความพอใจ ฟองใสก็คู่กับความเฉา สิ่งนี้มันก็เกิด ทั้งๆ ที่ไม่มีสิ่งที่กระทบ แต่พลังงานมันมีของมัน พลังงานนี้มันก็เป็นสถานะของมัน จนมันทำลายสิ่งนี้ออกหมดจากหัวใจ เอโก ัมโม ธรรมทั้งแท่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมอันนี้ขึ้นมา ถึงไม่มีสิ่งเศร้าหมองในใจดวงนั้น แล้ววางศาสนานี้มาให้เราก้าวเดินนะ

แล้วเราก็มีอำนาจวาสนา กิ่งพุทธกาลเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศาสนานี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้แล้ว “กึ่งพุทธกาล ศาสนาเจริญรุ่งเรือง” แล้วตอนนี้เจริญรุ่งเรืองขึ้นมาเพราะครูบาอาจารย์ของเราค้นคว้าสิ่งนี้มาให้เรานะ

ครูบาอาจารย์ทุ่มทั้งชีวิต ชีวิตนี้ทุ่มหมดเลย แล้วไม่มีคนสอน ออกป่าออกเขา พยายามค้นคว้าขึ้นมา เพราะพระไตรปิฎกก็ค้นคว้าในตู้ ค้นแล้วค้นเล่า ๑๐ ปี ๒๐ ปีก็ค้นอยู่อย่างนั้น แล้วก็ เป็นสภาวะแบบนั้น ก็ถึงเลสงสัย จนออกประพฤติปฏิบัติ

“เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ” สิ่งนี้เห็นๆ กันอยู่ แต่คนถ้าจับเอาเป็นประโยชน์มันจะเริ่มเป็นประโยชน์ คนที่ไม่เห็นเป็นประโยชน์ก็ท่องกันไปนรกแก้วนรกทอง สิ่งที่ต้องกันไปนรกแก้ว

นกขุนทอง ศาสนาก็สอนอย่างนี้ๆ ยังคิดด้วยนะ ทำไมพระพุทธเจ้าสอนเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เรื่องหยาบๆ อย่างนี้ ทำไมไม่สอนเรื่องที่ยิ่งใหญ่เป็นความมหัศจรรย์นี้มองข้ามนะ

แต่ผู้ที่เห็นประโยชน์กับสิ่งนี้นะ “เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตโจ” มันก็ทำให้สัตว์โลกเวียนตายเวียนเกิดอยู่ในนี้ เวลาคนตาย ตราสัง “สัง” บ่วงบุตร บ่วงภรรยา บ่วงสมบัติก็เท่านั้น วิญญาณก็เวียน ๓ สิ่งนี้ก็เป็น ๓ โลกธาตุก็โลกธาตุ ๓ อยู่อย่างนี้ เราก็เวียนตายเวียนเกิดกัน แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางหลักอันนี้ไว้ทำลายสิ่งนี้ทั้งหมด เรากลับไปเห็นว่าเป็นของเล็กน้อย เป็นของที่ว่าทำไมสอนของเล็กน้อย...เป็นของที่มีมหาศาลมาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ยมทูตทั้ง ๔ เห็นเกิด เห็นแก่เห็นเจ็บ เห็นตาย ยังเศร้าสลด ออกหาประพฤติปฏิบัติ เราเห็นตำตา ธรรมะก็วางอยู่ ทางออกเปิด พระไตรปิฎกเล่มไหนก็ได้เต็มตู้เลยวิธีการที่จะสอนเรา แล้วเราทำจริงไหมละ แล้วเราทำได้ไหมละ

แต่วิธีการนี้ธรรมกาฬก เขาแนะนำอย่างไร เราก็หุ้หึ่งเชื่อเขา ทางนี้ทางลัด ทางนี้ทางสะดวก ทางนี้ทางสบาย กิเลสมันบอกอย่างนั้นไหม ทางสะดวกเพราะกิเลสมันชอบละสี จะเลี้ยงขุนกิเลสให้มันอ้วนพีขึ้นมา แล้วบอกว่าประพฤติปฏิบัติ แล้วบอกจะฆ่ากิเลส

ครูบาอาจารย์ของเรา “ธุดงค์วัตร” เพื่อจะทำลายกิเลสให้มันยุบยอบตัวลง เพื่อจะทำความสงบของใจ ถ้าใจมีฐาน สมถกรรมฐาน ใจมีพื้นฐานขึ้นมา งานจะเกิดขึ้นมา เราต้องทำลายกิเลสพยายามทำกิเลสให้มันพอม ให้มันไม่มีกำลัง แต่บอกอะไรก็สะดวก อะไรก็สบาย อะไรก็ง่าย กิเลสมันอ้วนพีเลยแล้วบอกจะฆ่ามัน จะฆ่ามัน

แหม! ชาวพุทธนะ บอกว่าจะฆ่ากิเลส แล้วก็อยากจะสะดวก อยากจะสบาย อยากจะทำได้ง่ายๆ ทำอย่างนั้นอย่างนี้ถึงจะเป็นวิปัสสนา พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ พวกที่กำหนดพุทโธ พวกที่อยู่ป่า พวกที่ถือธุดงค์วัตร พวกนั้นเป็นคนที่ว่ามีวาสนาน้อย ต้องทำให้ตัวเองทุกข์ยาก แล้วจะไม่ได้เห็นธรรม

ครูบาอาจารย์บอกอย่างนั้นไหม กิเลสบอกอย่างนั้นไหม ถ้าเราจะเชื่อกิเลส เราก็ต้อง... “ธรรมกาฬก” ถ้าเราจะเชื่อธรรม เราต้องบังคับตนเอง เราเชื่อครูบาอาจารย์

ธรรมนี้ธรรมทั้งแท่ง เกิดขึ้นมาจากใจ ไม่ใช่ธรรมกาฬก เอวัง